

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Навчально-науковий інститут загальноуніверситетської підготовки
Кафедра суспільно-гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук

доц. Володимир МИХАЙЛОВ
«30» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(на основі повної загальної середньої освіти)
факультет економіки та бізнесу

2021 – 2022 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (на основі повної загальної середньої освіти) - Мелітополь, ТДАТУ, 2021. - 12 с.

Розробник: к. психол. н, доц. Лариса ЄРЕМЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук.

Протокол №1 від 30 серпня 2021 року

Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук

доц. Володимир МИХАЙЛОВ

«30» серпня 2021 року

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (на основі повної загальної середньої освіти)

Протокол від «02» вересня 2021 року № 1

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

«02» вересня 2021 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Тижневе навантаження: Аудиторних занять – 3 год. самостійна робота студента – 12 год.	Ступінь вищої освіти «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	10 год.
		Лабораторні заняття	--
		Практичні заняття	20 год.
		Семінарські заняття	--
		Самостійна робота	120 год.
		Форма контролю: диференційований залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія» є формування у здобувачів вищої освіти адекватного уявлення про предмет, методи та завдання психології, про її основні категорії, про місце серед інших гуманітарних наук; знайомство з основними закономірностями формування, функціонування та розвитку психіки сучасної людини, як продукту еволюції вищої форми матерії у ході суспільно-історичного процесу.

Основні завдання вивчення дисципліни «Психологія» полягають в теоретичній та практичній підготовці здобувачів вищої освіти з питань:

- ознайомлення з базовими категоріями, поняттями й основними методологічними і дослідницькими проблемами психології, з різноманітною проблематикою загальної психології особистості та пізнання;
- характеристики процесу виникнення науки психології й основних етапів її розвитку;

- навчити студентів орієнтуватися у змісті фундаментальних та практичних досліджень з питань психології;
- сприяти формуванню глибокого і адекватного розуміння суті процесів, які відбуваються в людині з точки зору законів психології;
- ознайомлення з основними теоретичними підходами до розуміння структури й закономірностей розвитку особистості;
- аналіз індивідуальних особливостей людини (здібностей, спрямованості, темпераменту, характеру), внутрішньої (емоційної й вольової) регуляції її діяльності та засобів відображення інформації, уявлень про формування та розвиток механізмів поведінки та діяльності;
- розвитку вмінь використовувати теоретичні та практичні знання з психології на практиці.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, освітня компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти:

Загальних компетентностей:

ЗК 02. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 07. Здатність працювати в команді.

ЗК 08. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК 02. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Програмних результатів навчання:

РН 02. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 06. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

РН 07. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

РН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Soft skills

- здатність будувати конструктивні міжособистісні стосунки, вміння ефективно спілкуватися і дотримуватись безпеки відносин;
- впевненість у собі, віра в свої здібності та власний потенціал щодо

- успішності в обраній сфері діяльності;
- свідоме прагнення бути суб'єктом суспільного життя й діяльності;
  - здатність до рефлексії власних реакцій, думок, дій; володіння навичками ефективного навчання та саморозвитку протягом життя.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи психології.

Тема 1. Загальна характеристика психології як науки. Будова, завдання й методи психології.

Визначення психології як науки. Перетворення психологічних знань у психологічну науку. Мозок і психіка. Свідомість як вища форма психічного відображення об'єктивної дійсності. Сучасна психологія, її завдання й місце в системі наук. Методи психологічного дослідження.

Тема 2. Початок пізнавальної діяльності особистості.

Природа відчуттів, їх феноменологія, загальні закономірності відчуттів. Природа сприймання. Поняття про відчуття і сприймання як початкової ланки пізнавального процесу. Механізми відчуттів та сприймання, їх властивості та закономірності. Відчуття та сприймання як активні процеси пошуку та обробки інформації.

Тема 3. Психологічні проблеми мислення та пам'яті.

Поняття про мислення, розумові дії, форми мислення, процес розуміння і розв'язання завдань. Різновиди мислення. Індивідуальні особливості мислення. Поняття про пам'ять, різновиди пам'яті, запам'ятовування, його різновиди, відтворення та його різновиди, забування та його причини, індивідуальні особливості пам'яті особистості.

Тема 4. Увага та уява як психічні процеси та психологічні стани людини.

Поняття про увагу. Структура уваги. Особливості й основні характеристики уваги. Формування уваги. Загальні характеристики уяви. Різновиди уяви.

Тема 5. Темперамент і характер.

Поняття про темперамент. Типи вищої нервової діяльності і їх співвідношення з темпераментом. Класифікація темпераментів. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності. Загальне поняття про характер. Темперамент і характер. Фізіологічні основи характеру. Індивідуальне й типове в характері. Формування характеру.

Змістовий модуль 2. Соціально-психологічна сфера особистості.

Тема 6. Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу. Спілкування як обмін інформацією (комунікативний бік спілкування).

Суспільні та міжособистісні відношення. Місце і природа міжособистісних відносин. Структура спілкування. Специфіка обміну інформацією між людьми. Засоби комунікації.

Тема 7. Спілкування як розуміння і сприйняття людьми одне одного (перцептивний бік спілкування).

Поняття соціальної перцепції. Механізми міжособистісного сприймання. Ефекти міжособистісного сприймання. Точність міжособистісної перцепції. Міжособистісна атракція.

Тема 8. Психологія великих соціальних груп.

Класифікація соціальних груп. Структура психології великих організованих груп. Соціальні класи та прошарки. Етнічні групи. Гендерні та вікові групи. Характеристика і типи стихійних груп. Соціальні рухи.

Тема 9. Психологія малих соціальних груп.

Визначення і межі, класифікація малих груп. Групові структури. Загальна характеристика динамічних процесів і утворення малої соціальної групи. Групова згуртованість. Ефективність групової діяльності. Групова динаміка і груповий розвиток. Стадії розвитку групи.

Тема 10. Загальна характеристика психології особистості.

Поняття "особистості" в психології. Біологічне й соціальне в структурі особистості. Історія дослідження особистості. Сучасні теорії особистості. Формування й розвиток особистості.

Тема 11. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості.

Специфіка соціально-психологічної проблематики особистості. Поняття соціалізації. Зміст процесу соціалізації. Стадії процесу соціалізації. Інститути соціалізації. Соціально-психологічні якості особистості.

4. Структура навчальної дисципліни

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			лк.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. Загальні основи психології.						
1	Лекція 1	Загальна характеристика психології як науки.. Будова, завдання й методи психології.	2			---
	Практичне заняття 1	Загальна характеристика психології як науки. Будова, завдання й методи психології.		2		7
	Самостійна робота 1	Предмет та завдання загальної психології.			12	2
2	Практичне заняття 2	Початок пізнавальної діяльності особистості.		2		8
	Самостійна робота 2	Відчуття. Сприйняття.			12	2
3	Лекція 2	Психологічні проблеми мислення та пам'яті.	2			---
	Практичне заняття 3	Психологічні проблеми мислення та пам'яті.		2		7
	Самостійна робота 3	Пам'ять. Мислення.			12	3
4	Практичне заняття 4	Увага та уява як психічні процеси та психологічні стани людини.		2		8
	Самостійна робота 4	Увага. Уява.			12	3
5	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1				10
Всього за змістовий модуль 1			4	8	48	50
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічна сфера особистості.						
6	Практичне заняття 5	Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу. Спілкування як обмін інформацією (комунікація).		2		5
	Самостійна робота 5	Соціально-психологічна специфіка спілкування.			12	2

7	Лекція 3	Спілкування як розуміння і сприйняття людьми одне одного (соціальна перцепція).	2			---
	Практичне заняття 6	Невербальна комунікація.		2		5
	Самостійна робота 6	Форми переживання емоцій і почуттів.			12	2
8	Практичне заняття 7	Психологія великих соціальних груп.		2		5
	Самостійна робота 7	Психологічна характеристика діяльності та активності людини.			12	2
9	Лекція 4	Психологія малих соціальних груп.	2			---
	Практичне заняття 8	Психологія малих соціальних груп.		2		5
	Самостійна робота 8	Особистість у групі.			12	2
10	Практичне заняття 9	Загальна характеристика психології особистості.		2		5
	Самостійна робота 9	Темперамент і характер.			12	1
11	Лекція 5	Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості.	2			---
	Практичне заняття 10	Психолого-педагогічне вивчення особистості студента.		2		5
	Самостійна робота 10	Особистість як суб'єкт і об'єкт навчання, виховання і самотворення.			12	1
12	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2				10
Всього за змістовий модуль 2			6	12	72	50
Всього з навчальної дисципліни			10	20	120	100

5. Перелік питань, що виносяться на підсумковий модульний контроль

ПМК – 1

1. Основні етапи перетворення психологічних знань у психологічну науку.
2. Визначення психології як науки.

3. Сучасна психологія, її завдання й місце в системі наук.
4. Методи наукових психологічних досліджень.
5. Зв'язок психології з іншими науками.
6. Поняття особистості в психології.
7. Структура особистості.
8. Формування й розвиток особистості.
9. Природа уваги. Види й форми уваги.
10. Властивості уваги.
11. Поняття про мислення. Види й форми мислення.
12. Розумові дії й операції.
13. Пам'ять, її функції.
14. Види пам'яті й критерії їх виділення.
15. Забування і його причини.
16. Природа уяви. Види уяви.
17. Функції й індивідуальні особливості уяви.
18. Основні прийоми створення творчих образів.
19. Емоції й почуття: форми їх переживання. Роль емоцій у житті людини.
20. Класифікація відчуттів, їх властивості й закономірності.
21. Чутливість аналізатора, поріг чутливості (відчуттів).
22. Сприйняття. Властивості й закономірності сприйняття.
23. Види сприйняття.
24. Вольові якості особистості.
25. Структура вольової дії.
26. Поняття про здібності. Види здібностей.
27. Поняття про темперамент. Типи темпераменту і їх психологічні характеристики.
28. Фізіологічні основи й властивості темпераменту.
29. Темперамент і характер. Формування й зміна характеру.
30. Характер, його структура. Типології характерів.

ПМК - 2

31. Соціалізація особистості: соціально-психологічний аналіз.
32. Зміст процесу соціалізації. Інститути соціалізації.
33. Поняття соціалізації. Стадії процесу соціалізації.
34. Теорія особистості З. Фрейда.
35. Теорія особистості К. Юнга.
36. Теорія особистості А. Адлера.
37. Теорія особистості В. Райха.
38. Теорія особистості К. Хорні.
39. Теорія особистості Г. Саллівена.

40. Теорія особистості Е. Фромма.
41. Теорія особистості А. Маслоу.
42. Теорія особистості Е. Еріксона.
43. Теорія особистості К. Роджерса.
44. Теорія особистості Дж. Келлі.
45. Поняття та форми масової поведінки.
46. Натовп. Пояснення поведінки натовпу.
47. Теорії натовпу.
48. Місце і природа міжособистісних відносин.
49. Спілкування як предмет соціально-психологічного аналізу.
50. Спілкування як перцептивний процес.
51. Спілкування як комунікативний процес.
52. Спілкування як інтерактивний процес.
53. Соціально-психологічні механізми сприйняття в процесі спілкування.
54. Соціально-психологічні механізми впливу в процесі спілкування.
55. Соціально-психологічні ефекти спілкування.
56. Каузальна атрибуція.
57. Поняття та класифікація соціальних груп.
58. Визначення і межі, класифікація малих груп.
59. Динамічні процеси в малих групах. Конформна поведінка.
60. Психологічна теорія колективу.

6. Рекомендована література

Основна

1. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник / М.І. Варій ; Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності. – 4-те вид., випр. і допов. – Київ : Знання, 2014. – 1047 с.
2. Данчева О. В., Практична психологія в економіці та бізнесі / О.В. Данчева, Ю.М. Швагіб. - К.: Лібра, 2009.- 270 с.
3. Дубравська Д. М. Основи психології / Д. М. Дубравська. – Львів, 2001. – 380 с
4. Загальна психологія. Практикум : навч. посібник / В. В. Волошина, Л. В. Долинська, С. О. Ставицька, О. В. Темрук. – Київ : Каравела, 2006. – 280 с.
5. Загальна, вікова і педагогічна психологія. Практикум / За ред. Д.Ф.Ніколенка. – Київ : Вища шк., 1980. – 208 с.
6. Збірник завдань з загальної психології: / За ред. В.С. Мерліна. – Київ : Вища шк., 2007. – 321 с.

7. Киричук О. В. Основи психології : підручник / О. В. Киричук, В. А. Роменець. – К. : Либідь, 2002. – 632 с.
8. Корольчук М.С. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл./ М.С.Корольчук, В.М.Крайнюк, В.М.Марченко; За заг. ред.М.С.Корольчука— К.: Ельга, 2005. — 320с.
9. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Марченко В.М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики. К., 2005.
10. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2018. - 688с.
11. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посібник / П. А. М'ясоїд ; М-во освіти України. – Київ : Вища шк., 2000. – 479 с.
12. М'ясоїд П.А. Задачі з курсу загальної психології: Навч. посібник / П.А. М'ясоїд. – Київ : Вища школа, 2008.–184 с.
13. Панок В. Основи практичної психології : Підручник./ В. Панок Т. Титаренко, Н. Чешелева та ін. – К.: Либідь, 1999, – 536 с.
14. Пашукова Т.І. Практикум із загальної психології / Т.І. Пашукова, А.І. Допіра, Г.В. Дьяконов / За ред. Т.І. Пашукової. – Київ : «Знання», КОО, 2000. – 204 с.
15. Практикум з психології / За заг. ред. Г. Г. Бикової – Львів : Вища школа, 2005. – 179 с.
16. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
17. Філоненко, М.М. Психологія спілкування : Підруч. для вищ. навч. закл./ М.М.Філоненко. - К.: Центр учбової літератури, 2018.-224 с

Допоміжна

18. Забродський М. М. Педагогічна психологія : курс лекцій / М. М. Забродський. – К. : МАУП, 2000. – 189 с.
19. Максименко С.Д., Забродський М.М. Технологія спілкування [комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування]. /С.Д.Максименко, М.М. Забродський– К., 2005.
20. Татенко В. Соціальна психологія впливу : монографія. К. : Міленіум, 2018. 216 с.
21. Творча діяльність в ускладнених умовах : наук.-метод. посіб. / В. О. Моляко [та ін.] ; за заг. ред. В. О. Моляко ; АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. – Київ, 2007. – 308 с.

22. Katona G. Psychological Analysis of Economic Behaviour / G. Katona. - N.Y.: Elsevier, 1995. – 460 p.
23. Lunt P., Livingstone S. M. Mass Consumption and Personal Identity. Everyday economic Experience / P. Lunt, S. M. Livingstone. - Buckingham: Open University Press, 2002.
24. Sheffrin H. M., Thaler R. H. An Economic Theory of Self-Control / H. M. Sheffrin, R. H. Thaler // NBER Working Papers. - 1998. - № 208.

7. Інформаційні ресурси

<http://lection.com.ua/psychology/optp/mizhosobistisni-stosunki-spilkuvannya-osnovi-psihologiyi-ta-pedagogiki>

<http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html>

http://www.koob.ru/common_psychology/

<http://all-psychology.ru/>

<http://www.student-works.com.ua/kursovi/other/655.html>

Освітній портал ТДАТУ: <http://nip.tsatu.edu.ua/>

Сайт кафедри суспільно-гуманітарних наук: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/>

Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.nip.tsatu.edu.ua/biblioteka/>